

29 mei 2019

Vragen aan minister Blok en zijn team .

Geachte minister Blok

Wij vroegen ons af hoe lang de kinderen en hun moeders uit het IS kalifaat nog in de kampen moeten blijven in afwachting van ...

Onlangs zagen we op de site van Buitenlandse zaken een tussenreportage over de totstandkoming van een internationaal gerechtshof in het midden oosten

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/04/17/kamerbrief-tussenrapportage-geintegreerde-buitenland--en-veiligheidsstrategie>

“Soms zijn behaalde resultaten substantieel, zoals het feit dat ISIS militair verslagen is en geen eigen grondgebied meer heeft (doel 7:terrorismebestrijding). Hier geldt echter dat dit resultaat niet geheel eenduidig is: de berechting van foreign terrorist fighters die vastzitten in kampen in Irak en Syrië, blijkt om juridische, humanitaire en veiligheidsredenen nog niet vande grond te komen. Terwijl accountability voor begane misdaden, essentieel onderdeel van de Nederlandse inzet is “

We dachten we gaan alsnog een brief schrijven:

Wij, Yteke Hettinga klinisch psychologe en psychoanalytica, Jaap van Luin psychiater voor volwassenen en jeugdigen, beide ook psychotherapeut volgen al meer dan een jaar intensief de berichtgeving rondom het lot van de kinderen van ouders, die naar het Kalifaat gingen, waar IS de scepter zwaaide. Kinderen, die nu samen met hun moeders al meer dan 1 jaar in kampen verblijven.

Velen van hen zullen schokkende dingen gezien en meegemaakt hebben, leven daar in gebrekkige omstandigheden, bezoeken geen school, hun geest wordt niet geprikkeld met nieuwe en hoopvolle verhalen, de kindgerichte aandacht zal tekortschieten.

Met alle gevaren van dien voor hun lichamelijke en geestelijke ontwikkeling, zoals: Groeistoornissen, gebrek aan controle over hun impulsen en hun woede regulatie, en een gebrekkig zich kunnen verplaatsen in een ander (empathie). Met daarbij op kortere termijn, een grotere kans op verdere radicalisering en trouw blijven aan de leer en idealen van de ouders. En later in het leven een grotere kans op psychische stoornissen afhankelijk van hoe lang ze daar in die kampen moeten verblijven.

Als het gaat over het loyaal blijven aan het gedachtengoed van de ouders gaan onze gedachten ook terug naar de geschiedenis van de Molukse jongeren rondom de treinkaping in 1977 .Het ging hierbij met name óók om de langdurige innerlijke woede en teleurstelling van deze jeugdigen ,die te lang onder de radar was gebleven

We hebben, in de afgelopen tijd publiekelijk gereageerd , in het NRC van vrijdag 24 mei, <https://www.nrc.nl/nieuws/2019/05/23/moeder-en-kind-scheiden-is-recept-voor-radicalisering-a3961347#/handelsblad/2019/05/24/#118> Yteke Hettinga en Akke veerman , en in het Haarlems Dagblad 12 november, ingezonden brief Jaap van Luin psychiater.

Gedurende dit jaar schreven we óók voor ons zelf en praatten met collegae, over de wenselijkheid van de terugkeer van de Kalifaat kinderen en hun moeders. We hebben beiden langdurige ervaring in het behandelen, begeleiden en volgen van mensen en kinderen met traumatische ervaringen uit de tweede wereldoorlog En met hun kinderen , de zogenaamde 2 de en soms derde generatie oorlogsslachtoffers . We hebben ook ervaring in het behandelen en spreken van mensen en kinderen die in de concentratie kampen hebben gezeten, zowel in Duitsland en Polen als op Java en elders in Indonesië.

Daarbij hebben we ook ervaring in het begeleiden en behandelen van Kinderen van NSB-ouders en van kinderen van Duitse ouders ooit hierheen gekomen of gevlucht. Zij leden na de oorlog korter of langduriger onder de sociale uitsluiting en de psychische en sociale gevolgen daarvan. “Dáár spelen we niet meer mee, of... die grote mensen horen niet bij ons “. Wij mensen , zijn nu eenmaal van binnen óók primitieve wezens ,gevoelens rondom er wel of niet bijhoren kunnen snel en gemakkelijk opgeroepen worden en daarna héél lang blijven bestaan.

We lazen een jaar geleden in het NRC februari 2019 het artikel:” De Jeugdzorg is er klaar voor “, <https://www.nrc.nl/nieuws/2019/02/19/jeugdzorg-heeft-plan-is-kinderen-klaar-a3654653#/handelsblad/2019/02/20/#106>

Ook de reacties daarop o.a. van adoptie ouders, die kinderen opvoeden uit oorlogsgebieden: “Gaan jullie, door die gescheiden opvang van moeders en kinderen , heviger hechtingsstoornissen creëren ? Ook reacties vanuit het platform van kinderen van NSB gezinde ouders, toen “foute ouders” genoemd: “Maak niet dezelfde fouten met kalifaatkinderen “

Verschillende andere collegae , en ook de Kinderombudsvrouw Mevrouw Kalverboer, hebben ervoor gepleit de kinderen met hun moeders naar Nederland te halen

<https://www.nrc.nl/nieuws/2019/10/15/haal-de-kinderen-terug-uit-syrie-zij-hebben-hulp-nodig-a3976809#/handelsblad/2019/10/16/#118>

Er is voor gepleit de kinderen, zeker als ze jong zijn ,tijdens het afwachten van het onderzoek van hun moeder, in een setting samen met hun moeders te plaatsen .Of tijdelijk bij familie, dicht bij de moeders met het oog op het onderlinge contact.

Vanuit onze kennis en ervaring, delen wij deze laatste oplossing, daarbij gesterkt door het uitgebreide onderzoek dat psychiater Hans Keilson deed in de naoorlogse periode 1967 tot 1979 over: de gevolgen van de oorlogservaringen van joodse kinderen. Kinderen die werden opgevangen in onderduikgezinnen en later ,soms via de voogdij in andere voor hen tot nu toe onbekende gezinnen geplaatst. Een opeenvolging van traumatiserende ervaringen, *sequentiële traumatisering* genoemd, hechtingsproblemen, vaak samenhangend met psychische klachten later in het leven.

Een en ander vertaald naar de kinderen uit het Kalifaat: *Het samen blijven met broertje of zusje, en als het even kan , met of in de nabijheid van de moeder ,biedt de beste kansen voor nu en voor later*

Juridische aspecten

Er is in de zomer en in het najaar een rechtszaak geweest aanhangig gemaakt door de familie en moeders van kinderen uit het kalifaat. In de uitspraak van de voorzieningenrechter van de rechtbank werd bepaald dat de staat zich moest inspannen om de kinderen van de 23 vrouwelijke uitreizigers naar de Islamitische staat terug te halen. Dit onder meer van wege de “erbarmelijke omstandigheden in de kampen Al-Hol en Al-roy.

Eventueel zouden ook de vrouwen moeten terugkomen naar Nederland , als de Koerden niet zouden toestaan dat de moeders van de kinderen werden gescheiden.

De Staat, ging in hoger beroep en het Hof bepaalde dat het aan de staat is om te oordelen over die omstandigheden en de gevolgen daarvan voor de vrouwen en de kinderen.

In de periode hiervoor en tijdens het beroep en hoger beroep zijn er forse uitspraken in de media gedaan over de gevaren van de terugkeer. Ook door parlementsleden. “Tikkende tijdbommen “e.d.

Artikelen over de mogelijkheden van de- radicaliseren, en de helende krachten van het opgroeien in een ander klimaat, bijvoorbeeld bij de familie, of in een therapeutische setting werden door onze bewindslieden *niet* over het voetlicht gebracht.

Minister Blok en de regering willen al langer eerst berechting van de Strijders uit het Kalifaat en hun vrouwen , door een Internationaal gerechtshof ,ergens in één van de landen in het conflictgebied.

Begin december 2019 hield de minister op de Internationale Mensenrechten dag ,voor studenten en genodigden in de Universiteit van Leiden, een bevlogen pleidooi voor de berechting in het Midden Oosten .Want dáár zijn de meeste getuigen en slachtoffers van de gepleegde misdaden, en dáár ter plekke bestaat de grootste kans voor de uitstraling van de waarden ,die zijn opgenomen in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, die in 1948 werd ondertekend.

Minister Blok verwees in zijn toespraak onder andere naar de heftige oorlogsbelevissen van zijn familie. Hij sprak daarbij onder meer over zijn vader die een Jappenkamp overleefde. Hij zal zich ,zo zei hij ,gedreven blijven inzetten voor het recht om in vrijheid te leven, voor grote mensen, hun kinderen en kleinkinderen. “Ik zal dat blijven doen, efficiënt en pragmatisch “

In zijn lezing sprak hij met geen woord over het VN Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind dat door 196 staten werd overeengekomen, ondertekend in 1989, ook door Nederland .Dit verdrag wordt verder voor het gemak het Verdrag van de rechten van het Kind genoemd.

Sinds begin februari, kwam er een nieuwe ontwikkeling. De Koerden willen een rechtbank organiseren voor de duizenden mensen, waaronder, volgens het NRC van 7 februari, duizend buitenlandse strijders en vierduizend buitenlandse vrouwen die daar in kampen verblijven. De minister gaat in overleg en trekt daarbij mogelijk samen op met andere landen .Hij pleit voor ee internationaal gerechtshof ter plekke.

Eén van de voorwaarden voor het tot stand komen van die internationale rechtbank is, dat er geen doodstraf opgelegd kan worden. Een andere belangrijke voorwaarde is, dat er wordt voldaan aan de maatstaven van het Internationaal recht en aan de Mensenrechten.

Ook deze keer, spreekt de minister met geen woord over het Verdrag van de Rechten van het Kind, het verdrag waarin hun rechten , en het waarom daarvan ,heel precies op allerlei niveaus staan omschreven. Onder andere het recht op lichamelijk en geestelijke gezondheid, bescherming tegen discriminatie, het recht op onderwijs, op vrije meningsuiting en andere wezenlijke zaken. Een verdrag dat pas 40 jaar na het VN Verdrag tot bescherming van de rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden werd overeengekomen. Omdat het nuttig en nodig bleek vanuit de ervaring dat juist in oorlogsgebieden de rechten en veiligheid van kinderen en de gevolgen voor hun verdere ontwikkeling genegeerd of verwaarloosd blijken te worden. Met grote gevolgen voor hun leven ook als ze al lang grote mensen zijn geworden.

Beide verdragen, het Verdrag van de Rechten van de Mens en het Verdrag van de Rechten van het Kind, zijn in en na langdurig gezamenlijk overleg tot stand gekomen. Als houvast en als richtlijn, om je daar in tijden van oorlog en conflicten aan te houden. De verdragen kwamen tot stand in een overlegsituatie, buiten het strijdgewoel en zonder alle primitieve gevoelens en gedragingen van dien. In een sfeer waarin je er rustig over kon nadenken. Controle op de naleving van het Verdrag van de Rechten van het Kind, is in handen van door de VN aangestelde ambassadeurs, die gevraagd en ongevraagd mogen en moeten rapporteren, zoals onze Kinderombudsvrouw mevrouw Kalverboer.

Dit alles overziende, willen **we enkele vragen stellen aan de minister.**

- Hoe probeert de minister en zijn staf (?) om de schade aan mentale en lichamelijke gesteldheid voor de kinderen in de kampen zo klein mogelijk te houden?
- Praat er in zijn team iemand van de Jeugdzorg mee?
- is er een deskundige met ervaring op het gebied van radicalisering en *deradicalisering* in het team ?
- of misschien een deskundige met ervaring op het gebied van psychotrauma en de gevolgen daarvan? Iemand die o.a. kennis heeft van het eerder genoemde proefschrift: *Sequentiële Traumatisering* van de joodse psychiater Hans Keilson, uit 1979,.
- Gaat de minister, met zijn medewerkers ook persoonlijk een bezoek brengen aan de desbetreffende kampen?
- Hoe legt de minister zijn "toekomstplannen" aan zo'n kind uit, is of komt er al een soort brief aan de moeders om het aan de kinderen uit te leggen. Of probeert de minister zelf een brief aan zo'n kind te schrijven?
- Hebben andere landen, van waaruit strijders en hun vrouwen naar IS gebied vertrokken, óók een ambassadeur voor de kinderrechten. Hebben die kinderombudsmannen en vrouwen overleg met elkaar en brengen zij daarvan een advies uit aan hun ministers?
- Is er bekend hoe die adviezen in andere landen luiden en hoe daarmee wordt omgegaan?
- Is er contact met ombudsvrouw voor de Rechten van het Kind, mevrouw Kalverboer ingepland tijdens het onderhandelingstraject?
- Wordt er óók nagedacht over opvangvormen waarin gedwongen separatie van moeder en kind voor zo ver mogelijk wordt voorkomen?
- Zijn er in Noord Syrië voorzieningen zoals in Nederland, bijvoorbeeld in de vrouwengevangenis Ter Peel . Daar en mogelijk ook elders is een vrouwengevangenis met een afdeling waar geïnterneerde moeders met hun jonge kinderen kunnen verblijven ? Of kunnen die voorzieningen daar gemaakt of opgezet worden?
- Wat gebeurt er met ouders en kinderen *na* het uitspreken van een veroordelend vonnis in Koerdisch gebied?
- Wordt er nagedacht over manieren om te voorkomen dat kinderen van deze ouders, voor een kortere of langere tijd ,sociale outcasts dreigen te worden, zoals veel van de kinderen van NSB-ouders en kinderen van Duitse ouders in Nederland hebben moeten meemaken.

-Wordt er nagedacht over de re-integratie mogelijkheden en of trajecten van deze ouders, na het uitzitten van hun straf?

We blijven de ontwikkeling van de gebeurtenissen en de gevolgen, waarvan zo moeilijk alle aspecten zijn te overzien, met kloppend hart volgen. Als je er eenmaal mee begonnen bent, lukt het niet meer om weg te kijken.

Er is in en rondom het Kalifaat heel veel leed toegebracht vanuit het gedachtegoed van IS, er zijn grote misdaden begaan. En daarover moet Recht worden gesproken. De kinderen van de Kalifaat ouders kunnen daar niets aan doen. Onderzoek naar eventueel door de moeders gepleegde misdaden kan ook in Nederland. Er lijken hier meer mogelijkheden voor gelijktijdige bescherming van de (geestelijke) gezondheid van de kinderen en een kleinere kans op radicalisering.

Wij hopen dat er een creatieve manier gevonden wordt om Mensenrechten en de Rechten van het Kind aan elkaar te verbinden.

Oproep aan de minister: overweeg het terughalen van de kinderen, t liefst met hun moeders, zo snel mogelijk. Het is beter voor de kinderen, dat is wetenschappelijk aangetoond, en wordt gedragen door ervaringen van de kamp-kinderen uit vroeger tijden en door hun behandelaars. Beter voor hun leven nu en hun toekomst later. En waarschijnlijk ook voor onze toekomst

Blijft U tegelijkertijd ook steun geven aan de tot standkoming van een Internationaal Strafhof. Zou niet nog een beter Rechtvaardig en Verdraagzaam model zijn met een positieve uitstraling voor de Rechten van Mensen en Kinderen .Zowel voor de mensen daar in het Midden Oosten als bij ons in Nederland ?

Yteke Hettinga

Klinisch psycholoog en Psychoanalytica
Psychotherapeut

Willem Schiffstraat 39

6525 BS

Nijmegen

YHettinga@hetnet.nl

Jaap van Luin

Psychiater N.P. en Psychotherapeut

Wilhelminapark 15

2012 KB

Haarlem

jfvanluin@planet.nl